

فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری

صفحه‌ی اصلی وب سایت مجله:

www.jqe.scu.ac.ir

شاپا الکترونیکی: ۲۷۱۷-۴۲۷۱

شاپا چاپی: ۲۰۰۸-۵۸۵۰

اثر تحریم‌ها بر ناپایداری مالی بانک‌های ایران

زهره اسدی ^{ID}*, کاظم یاورى**

* دانشجوی دکتری اقتصاد مالی، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه صنعتی شریف، تهران، ایران

(نویسنده مسئول)

ایمیل: zohreh.asadi@gsmc.sharif.edu

^{ID}0000-0002-7002-6156

آدرس پستی: ایران، استان خراسان شمالی - بجنورد - بلوار امام رضا- خیابان ستایش -۹۴۱۶۶۹۴۳۷۱

** دانشیار اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد، مدیریت و حسابداری، دانشگاه یزد، یزد، ایران

ایمیل: kyavari@yazd.ac.ir

اطلاعات مقاله	طبقه‌بندی JEL	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۱ مرداد ۱۳۹۸ تاریخ بازنگری: ۳ بهمن ۱۳۹۸ تاریخ پذیرش: ۱۵ خرداد ۱۳۹۹	G01, G21, G32, G33	ناپایداری بانکی، شاخص Zscore، تحریم، GMM سیستمی، ایران

قدردانی: از تمامی افراد و موسساتی که در انجام این تحقیق مولف را مساعدت نمودند، قدردانی می‌شود.

تضاد منافع: نویسندگان مقاله اعلام می‌کنند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.

منابع مالی: نویسنده‌ها هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

اسدی، زهره و یآوری، کاظم. (۱۴۰۰). اثر تحریم‌ها بر ناپایداری مالی بانک‌های ایران. فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)، ۱۸ (۴)، ۱-۳۵.

 [10.22055/JQE.2020.30490.2131](https://doi.org/10.22055/JQE.2020.30490.2131)

© 2022 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

چکیده گسترده

معرفی:

نهادهای مالی به ویژه نظام بانکی نقش بی‌بدیل و محوری را در نظام اقتصادی ایفا می‌کنند؛ از این نظر که عملکرد آنها از یک طرف می‌تواند زمینه‌های رشد و توسعه اقتصادی و از طرف دیگر شرایط نابسامانی و سقوط یک نظام اقتصادی را فراهم آورد. بنابراین وجود یک نظام بانکی کارآ و باثبات به منظور پیشگیری یا کاهش احتمال وقوع بحران مالی و در نتیجه بحران اقتصادی ضرورتی انکار ناپذیر است. با توجه به اهمیت این نظام و نقش حیاتی آن در اقتصاد، دولتمردان غربی با تحریم بانک‌ها سعی دارند اقتصاد کشور را همه‌جانبه تحت تأثیر قرار دهند؛ به اینصورت که ریسک تجاری و هزینه‌های سیستم بانکی و فعالان اقتصادی را افزایش داده و در نتیجه تمامی کسب و کارها و مراودات مالی بین‌المللی را دچار اختلال گردانند. در واقع، تحریم به عنوان یک شوک خارجی به طور بالقوه می‌تواند دارای اثرات بی‌ثبات‌کننده بر نظام مالی، به ویژه بخش بانکی، و به تبع آن بر وضعیت اقتصاد یک کشور (به لحاظ درآمدی و هزینه‌ای) باشد. در مقابل، عده‌ای از اقتصاددانان معتقدند تحریم اثری بر نظام بانکی ندارد. از اینرو، با توجه به عدم توافق در خصوص اثرگذاری تحریم، هدف محوری پژوهش حاضر بررسی اثر تحریم بانکی و کانال‌های اثرگذاری آن بر ناپایداری مالی بانک‌های کشور با استفاده از شاخص Z-score است.

متدولوژی:

در راستای هدف مذکور، یک فرضیه به این صورت تدوین شده است که تحریم بانکی اثر منفی معنی‌دار بر ثبات مالی بانک‌های ایران دارد. به منظور آزمون فرضیه پژوهش، اطلاعات مالی ۱۸ بانک کشور طی دوره زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵ گردآوری شده و از رهیافت داده‌های ترکیبی پویا، و به طور خاص روش گشتاورهای تعمیم‌یافته سیستمی دو مرحله‌ای (SYS-GMM)، در تخمین مدل بهره‌گرفته شده است تا بتوان با لحاظ پویایی در مدل نتایج را با خطای کمتری ارائه داد.

تصریح مدل پژوهش:

الگوی تصریح شده در این پژوهش برگرفته از مدل کایازا و همکاران (۲۰۱۴) به صورت زیر است:

$$Z_{it} = b_0 + b_1 Z_{i,t-1} + b_2 SANC_t + b_3 CR_{it} + b_4 LR_{it} + b_5 MR_{it} + b_6 INEFFI_{it} + b_7 size_{it} + b_8 GDP_t + b_9 INF_t + b_{10} DSC_t + \epsilon_{it}$$

در این مدل: Z_{it} : بانک‌ها، t : زمان، b_0 : عرض از مبدأ، b : ضرایب متغیرهای توضیحی، شاخص ثبات بانکی: (Z). متغیر مجازی تحریم: ($SANC$)، ریسک اعتباری: (CR)، ریسک نقدینگی: (LR)، ریسک بازار: (MR)، ناکارایی: ($INEFFI$)، اندازه بانک: ($size$)، تولید ناخالص داخلی سرانه: (GDP)، نرخ تورم: (INF)، حساب جاری (DCA).

یافته‌ها:

تحریم اثر منفی معنی‌دار بر ثبات بانکی کشور دارد. به‌علاوه ناکارایی، ریسک اعتباری و نقدینگی منجر به افت معنی‌دار ثبات بانکی شده‌اند اما اندازه بانک و ریسک بازار (شامل سرمایه‌گذاری‌ها و مشارکت‌ها) اثر مثبت و معنی‌داری بر پایداری مالی دارند. از میان متغیرهای کلان، تورم و GDP دارای اثر منفی معنی‌دار و حساب جاری دارای اثر مثبت معنی‌دار بر ثبات بانکی است.

نتیجه:

فرضیه پژوهش مبنی بر اثر منفی معنی‌دار تحریم بر ثبات بانک‌های ایران را نمی‌توان رد کرد. می‌توان اینطور تفسیر کرد که، تحریم بانکی عدم اعتبار بین‌المللی و افزایش ریسک

اعتباری نظام بانکی کشور را به همراه دارد و با ایجاد هزینه برای سیستم بانکی به منظور دور زدن تحریم‌ها و تامین مالی با بهای بیشتر، ثبات مالی بانک‌ها کاهش می‌یابد. بنابراین پیشنهاد می‌شود: بانک مرکزی سیاست‌هایی را به منظور مقاوم‌سازی نظام بانکی در برابر تحریم‌ها از جمله استفاده از سیستم پیام‌رسان جایگزین سوئیفت یا فناوری‌های جدید مالی به ویژه بلاک چین و ارزهای دیجیتال بدون نظارت متمرکز را در دستور کار قرار دهد.

Reference

- Abel, S., Le Roux, P., & Mutandwa, L. (2018). Competition and Bank Stability. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 8(3), 86-94.
- Allen, F., & Gale, D. (1998). Optimal financial crises. *The journal of finance*, 53(4), 1245-1284.
- Arellano, M., & Bover, O. (1995). Another look at the instrumental variable estimation of error-components models. *Journal of econometrics*, 68(1), 29-51.
- Asadi, Z., Yavari, K., Heydari, H. (2020). The study of the effects of liquidity and credit risk on bank stability in Iran using the Z-score index. *The Journal of Economic Policy*, 12(23), 1-31. (in persian) Available at: <http://ep.yazd.ac.ir>
- Barros, C. P., Ferreira, C., & Williams, J. (2007). Analysing the determinants of performance of best and worst European banks: A mixed logit approach. *Journal of Banking & Finance*, 31(7), 2189-2203.
- Beck, T., Demirgucx-Kunt, A., & Levine, R. (2006), Bank supervision and corruption in lending, *Journal of Monetary Economics*, 53, 2131–2163.
- Blundell, R., & Bond, S. (1998). Initial conditions and moment restrictions in dynamic panel data models. *Journal of econometrics*, 87(1), 115-143
- Caiazza, S., Cotugno, M., Fiordelisi, F., & Stefanelli, V. (2014). *Bank Stability and Enforcement Actions in Banking*.
- Caprio, G., & M Soledad Martinez-Peria.(2000). Avoiding disaster: Policies to Reduce the Risk of Banking Crises, Discussion Paper, Cairo, Egypt: Egyptian Center for Economic Studies.
- Christoph, J. (2004). Express credit and bank default risk an application of default prediction models to banks from emerging market economics. *In International conference on emerging market and global risk management*, university of Westminster, London, UK.
- Čihák, M., & Hesse, H. (2010). Islamic banks and financial stability: An empirical analysis. *Journal of Financial Services Research*, 38(2-3), 95-113.

- Davis, E.P., Zhu, H. (2005). Commercial property prices and bank performance. BIS Working Paper No. 175.
- Delis, M. D., & Staikouras, P. K. (2011). Supervisory effectiveness and bank risk. *Review of Finance*, 15(3), 511-543.
- Delis, M.D., Staikouras, P., Tsoumas, C., 2013. Enforcement actions and bank behavior. MPRA Paper 43557, University Library of Munich, Germany.
- Diamond, D. W., & Dybvig, P. H. (1983). Bank runs, deposit insurance, and liquidity. *Journal of political economy*, 91(3), 401-419.
- Domac, I & Martinez, Peria. M.S.(2003). Banking crises and exchange rate regimes: Is There a Link? *Journal of International Economics*, 61: 41-72.
- Dos Santos, J. V. T. (2004). The world police crisis and the construction of democratic policing. *International Review of Sociology*, 14(1), 89-106.
- Eghbali, M., & Ghanbari, B. (2015). The Effects of Economic Sanctions on International Banking, *Quarterly Journal of New Research in the Humanities*, 1(2), 185-212. (in persian) Available at: <https://civilica.com/doc/628481/>
- Elsa, E., Utami, W., & Nugroho, L. (2018). A Comparison of Sharia Banks and Conventional Banks in Terms of Efficiency, Asset Quality and Stability in Indonesia for the Period 2008-2016. *International Journal of Commerce and Finance*, 4(1), 134-149
- Eyler, R. (2007). Economic sanctions: international policy and political economy at work. Palgrave, New York. <http://dx.doi.org/10.1057/9780230610002>.
- Faraji Dizaji, S. (2013). Financial sanctions and Iranian banks' performance. *Journal of Money and Economy*, 8(4), 99-136. (in persian) Available at: <http://jme.mabri.ac.ir/article-1-170-en.html>
- Ghenimi, A., Chaibi, H., & Omri, M. A. B. (2017). The effects of liquidity risk and credit risk on bank stability: Evidence from the MENA region. *Borsa Istanbul Review*, 17(4), 238-248.
- Hatipoglu, E., & Peksen, D. (2018). Economic sanctions and banking crises in target economies. *Defence and Peace Economics*, 29(2), 171-189.
- Hou, X., & Wang, Q. (2016). Institutional quality, banking marketization, and bank stability: Evidence from China. *Economic Systems*, 40(4), 539-551.
- Imbierowicz, B., & Rauch, C. (2014). The relationship between liquidity risk and credit risk in banks. *Journal of Banking & Finance*, 40, 242-256
- khateri, Z., njarzadeh, R., Agheli-Kohnehsahri, L. (2021). The Impact of Economic Sanctions on Capital Account in Iran. *Quarterly Journal of Quantitative Economics*, 18(3), 135-162. (in persian) Available at: https://jqe.scu.ac.ir/article_14639.html
- Kimasi, M., Ghaffari Nejad, A., & Rezaei, S. (2016). The effect of sanctions on the country's banking system on their profitability, *Journal of Monetary And Banking Research*, 9 (28), 171-197. (in persian) Available at: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=314022>

- Knoop, T. A. (2008). Modern financial macroeconomics: panics, crashes, and crises. *Blackwell Pub.*
- Maji, S. G., Dey, S. O. M. A., & Jha, A. K. (2011). Insolvency risk of selected Indian commercial banks: A comparative analysis. *International Journal of Research in Commerce, Economics and Management*, 1(5), 120-124.
- Mare, D. S., Moreira, F., & Rossi, R. (2017). Nonstationary Z-score measures. *European Journal of Operational Research*, 260(1), 348-358.
- Minsky, H. P. (1982). The financial-instability hypothesis: capitalist processes and the behavior of the economy.
- Mishkin, F. S. (2010). *The Economics of Money, Banking & Financial Markets*. Prentice Hall.
- Mitchell, W. C. (1941). CRISES. In *Business Cycles and Their Causes* (pp. 71-128). University of California Press.
- Moyo, B. (2018). *An Analysis of Competition, Efficiency and Soundness in the South African Banking Sector*.
- Perez-Campanero, J., Leone, A. M., & Sundararajan, V. (1991). Liberalization and financial crisis in Uruguay (1974-1987). *IMF Working Papers*, 1991(030).
- Shafik, S. (2014). Financial stability and liquidity: evidence from conventional and Islamic banks in the GCC region.
- Tan, Y. (2016). The impacts of risk and competition on bank profitability in China. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 40, 85-110.
- Tankoyeva, V., Bazzana, F., & Gabriele, R. (2018). The stability of the financial system: an analysis of the determinants of Russian bank failures. In *Research Handbook of Investing in the Triple Bottom Line*. Edward Elgar Publishing.
- Tarkhani, A., Nazari, A., Niloofar, P. (2020). Investigating effective factors on the Efficiency of Iranian Banking Industry (Simar and Wilson's two-stage method). *Quarterly Journal of Quantitative Economics*, 17(2), 1-41. (in persian) Available at: https://jqe.scu.ac.ir/article_14838.html
- Torbat, A. (2005). Impact of US Trade and Financial Sanctions on Iran. *The World Economy*, 28(3), 407-434.
- Trad, N., Trabelsi, M. A., & Goux, J. F. (2017). Risk and profitability of Islamic banks: A religious deception or an alternative solution?. *European Research on Management and Business Economics*, 23(1), 40-45.
- Van Greuning, H., & Iqbal, Z. (2008). Risk analysis for Islamic banks. *World Bank Publications*.
- Vesali, S., & Torabi, M. (2010). The Effects of Banks' Sanctions on the Economy and the Banking System, *Banking and Economics*, 111, 38-44. (in persian) Available at: <http://ensani.ir/fa/article/218775>

-
- Vo, D. H., Nguyen, V. M., QUANG-TON LE, P. H. A. T., & Pham, T. N. (2019). The determinants of financial instability in emerging countries. *Annals of Financial Economics*, 14(02), 1950010.
- Zarei, Z., Komijani, A. (2015). Identification and Prediction of Banking Crisis in Iran. *Economical Modeling*, 9(29), 1-23.